

**KISGÖNCÖL WALDORF ÁLTALÁNOS ISKOLA
ÉS ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA**

PEDAGÓGIAI PROGRAM

2020.

I. A Kisgöncöl Waldorf Általános Iskola és Művészeti Iskola rövid bemutatása

„A gyermeket tiszteletben kell fogadni, szeretetben felnevelni és szabadságban elbocsátani...”
(Rudolf Steiner)

Iskolánk alapítása

A Waldorf-intézményeket mindenhol a világon alulról jövő, általában szülői kezdeményezés és közös munka hívja életre.

2006 őszén egy lelkes szülőkből álló csoport iskolaalapításba fogott. Elhatározták egy felmenő rendszerben kiépülő, hosszútávon kerttel, gazdasággal együttműködő, 13 évfolyamossá bővülő Waldorf-iskola létrehozását.

Az alapítók az alábbi célt fogalmazták meg:

„Olyan Waldorf-iskolát szeretnénk, amely biztos alapokon áll, bizalommal teli, a világban tudatosan van jelen, az újra nyitott, befogadni képes. Ahol a közösség harmonikus és összetartó, ahova mindenki örömmel megy és van ott, és amely belső átéléseken alapuló, élménygazdag, hasznos tudást ad.”

Az alapítók, illetve a Zsámbéki-medencében élő családok Tökön találták meg az Iskola leendő épületét. 2008. szeptemberben indult az első osztály, s a fenntartó (Gyermekliget Alapítvány) 2009-ben Szárligetről Tökre költöztette az általa fenntartott Waldorf-óvodát.

Tök község Budapest központjától alig 30 km-re, Zsámbék város közvetlen szomszédságában található. Az Iskola épületét a Töki Önkormányzattól bérlti a fenntartó. Az épületben működik a 20.000 kötetes Petőfi Emlékkönyvtár is. Közvetlen szomszédságában található a Művelődési Ház és a Református Templom. A falusi környezet és a természet közelsége számtalan lehetőséget rejt a tanításhoz kapcsolódóan.

A Gyermekliget Alapítvány 2009-ben pályázatot nyert arra, hogy az épületet a fenntarthatóság szempontjainak figyelembevételével felújítsa.

Az évek folyamán lépésről-lépésre került kialakításra a jelenlegi épületben a 8 osztály, az orvosi szoba, a fejlesztő terem, a fafaragó terem, a nyelvi- és kézimunka terem.

A középiskolai folytatás lehetőségét a Csillagösvény Waldorf Iskolával közösen létrehozott, 2018 szeptemberében induló Szabad Waldorf Gimnázium biztosítja. Emellett tanulóinknak lehetősége van továbbtanulni a Budapesten és környékén lévő Waldorf-gimnáziumokban is.

Pedagógiánk alapja

A Waldorf-pedagógia megalapítója Rudolf Steiner (1861-1925), az embert, test, lélek és szellem hármasságaként értelmezi, s ez az úgynevezett antropozófiai emberkép egyúttal pedagógiánk alappillére is jelenti.

Minden gyermek személyiségében egyedi és megismételhetetlen rejtélyként áll előttünk, mikor iskolába lép. Feladatunk, hogy az évek folyamán belső erőit, képességeit, egyéni módon kibontakoztassuk. Az iskolánkban tanított tantárgyakat nem pusztán elsajátítandó ismeretanyagként tartjuk, hanem eszköznek arra, ami ezt a nevelési célt szolgálja. A tanterv olyan organikus rendszer, amely a Waldorf-pedagógia emberképét és a gyermek fejlődését tükrözi. A nevelési-tanítási folyamat módszerét, tananyagát és szervezését alapvetően a gyermek életkori sajátosságai szabják meg.

Az Iskola tananyaga életkorra szabott, azaz a gyermek fejlődésének általános törvényszerűségeihez igazított. Minden részletéről tudható, hogy miért éppen abban az életkori szakaszban, és milyen nevelési céllal kerül alkalmazásra. A tananyag elsődleges szerepe a gyermekben csírázó lelki erők ápolása és fejlesztése.

Pedagógiánk a mennyiséggel szemben a minőségre helyezi a hangsúlyt, vallja, hogy a 7–14. életévek közötti életkorban az ismeretszerzés alapvető forrása a belső átélésen alapuló valódi tapasztalatszerzés. A tanítók feladata az első osztálytól kezdve az, hogy megőrizték a kisgyermek magával hozott, természetes kíváncsiságát a világ dolgai iránt. Ezért minden tanórát úgy próbálnak összeállítani, hogy az sok belső élménnyel gazdagítsa a gyermeket, a tananyag az érzéseken keresztül jusson el a gyermek intellektusáig, amely megalapozza azt a felnőtt személyiséget, aki nem csak jól gondolkodik, hanem kifinomult érzésvilággal is rendelkezik. Ez a fajta ismeretátadási szemlélet ahhoz is jelentős mértékben hozzájárul, hogy belső motivációt ébresszen és tartson fenn a gyermek lelkében az iránt, hogy meg akarja ismerni önmagát (az embert) és a világot, vagyis szívesen járjon iskolába, és szívesen tanuljon.

A valódi tapasztalatszerzés azt jelenti, hogy a gyermekek az ismereteket valóban életségükben, cselekvő lényüket is áthatva sajátítják el. A harmadik osztályban pl. házat építenek, és ennek

során tanulják meg a hossz mértékeket és azok használatát, az építőanyagok alkalmazását; a saját maguk által elvetett gabonát, kicsépelik és megőrlik a gabonaszemeket, a lisztből készült kenyeret pedig közösen elfogyasztják, mialatt rengeteg tapasztalatra tesznek szert a természet- és társadalomismeret területén. Minden évfolyamnak megvan a központi magja, ami köré csoportosulnak az ismeretek és tevékenységek.

Az olyan tárgyak óráin is, mint kézimunka, kertművelés vagy kézművesség a lányok és fiúk egyaránt részt vesznek. Csoportbontás ugyan előfordul, de ez nem nemek vagy teljesítmény szerint történik, a legfontosabb szempont mindig az, hogy a létszám és a képességek tekintetében is kiegyenlített legyen a csoport.

Iskolánkban a nyolc év alatt nagy hangsúlyt fektetünk az érzelmi intelligencia fejlesztésére, amiben kiemelkedő szerepe van a Waldorf művészeti nevelésnek, és az élő képekben, fogalmakban való ismeretátadásra.

Iskolánk működése

Iskolánk a Waldorf-pedagógia szerint működő, önigazgató nevelő-oktató közösség.

A szociális tér szervezésében a Tanárok, a Szülők és a Fenntartó együtt dolgoznak a Waldorf-pedagógia gyakorlati megvalósításán és azon, hogy az Iskola működésének feltételeit és legjobb formáit kialakítsák.

Az Iskola - a hatályos jogszabályok betartása mellett - belső működési rendjében, vezettségében, munka- és feladatmegosztásában Rudolf Steiner által leírt, úgynevezett hármas tagozódású intézményműködtetés megvalósítására törekszik.

A hármas tagozódású (szellemi-kulturális, jogi, gazdasági) intézmény hatékony működése szempontjából fontos, hogy mindegyik területen - annak felelősei - a többiekkel történő folyamatos párbeszéd fenntartása mellett független, szuverén módon tevékenykedhessenek. Valamint az is, hogy a szellemi-kulturális területre a szabadság, a jogi területre az egyenlőség, a gazdasági területre pedig a testvériség legyen a jellemző.

Az iskola szellemi vezetése, a pedagógiai munka ellátása illetve az Iskola igazgatása, működtetése a Tanári Kollégium feladata. A Tanári Kollégium kizárólagos döntési joggal rendelkezik minden olyan kérdésben, amely a pedagógiai munkával kapcsolatos. Tagjai hetente részt vesznek a Tanári Konferencián. A Tanári Kollégium a hatékony működés érdekében egy-egy feladatra személyeket (konferenciavezető, iskolaképviselő és helyettes) és

csoportokat (Belső Csoport, Személyi- és Minőség gondozási Csoport, Ügyvivő Csoport) delegál.

Az Iskola fenntartója a Gyermekliget Alapítvány, melynek feladata az Iskola jogi- és pénzügyi hátterének megteremtése, ellenőrzése, továbbá a hosszú távú tervek gondozása.

A Fenntartó által átruházott döntések meghozatalára jogosult testület az Iskolaműködtető Csoport (IMCS).

Iskolánk szakmai és szervezeti tekintetben önálló, szervezetével és működésével kapcsolatban önállóan dönt. Az intézmény a feladatdelegálás elvén működik, mely során egyének és csoportok vállalnak felelősséget a vezetés, döntéshozatal egyes területein, a közösen meghatározott célok alapján.

Intézményünk részletes működési rendjét az SZMSZ tartalmazza.

A családok szerepe

Iskolánkban kiemelten nagy szerep jut a családoknak, akik részesei életünknek, mindennapjainknak. A jó, gyümölcsöző együttműködés érdekében elengedhetetlenül fontos, hogy megismerjék a Waldorf-pedagógia alapelveit. Iskolánkban havonta van szülői est, ahol a szülők tájékozódhatnak az osztályban, iskolában történekről, az osztály jelenlegi állapotáról, az aktuális és az elkövetkezendő időszak tudnivalóiról. Ezen kívül a szülők részt vesznek az iskolai ünnepeken (pl. Szt. János napi tűzugrás), évszakünnepeken (osztályok bemutatói), az Iskola által szervezett rendezvényeken (pl. előadások, közösségi programok), sőt egyes rendezvények szervezését ők vállalják fel (pl. Nyárköszöntő). A szülők bekapcsolódhatnak a különböző iskolai munkacsoportokba is (pl. Szülői Kollégium).

A családok saját anyagi, szakmai, fizikai és lelki-szellem lehetőségeik függvényében támogatják az Iskola működését.

Vezérképünk

További céljaink, terveink, működésünk során fontosnak tartott feladataink megvalósítása érdekében olyan iskolát szeretnénk:

- *amely a Waldorf-pedagógiát elmélyülten alkalmazza,*

- *amely etnikai és társadalmi különbségektől függetlenül bárki számára nyitott, aki az iskola pedagógiájával azonosulni tud és szabályait betartja,*
- *ahol a gyermek biztonságos, családi, békés környezetben, az Én-fejlődést szolgáló, életkori sajátosságainak megfelelő támogatást és egyéni figyelmet kap,*
- *amely belső átélésen alapuló, élménygazdag, a jövőbe utat mutató, hiteles, hasznos tudást ad,*
- *amely biztos alapokon áll, bizalommal teli, az újra nyitott, befogadni képes, gyógyító erővel hat,*
- *ahol a közösség harmonikus és összetartó,*
- *ahol a pedagógusok és szülők egyaránt törekednek a pedagógiai tudatosságra és együttműködő módon vannak jelen,*
- *ahol az ünnepek során, kultúránk hagyományait ápolva, közösségünk megélheti a derűt, a fényt és a természetközelséget,*
- *ahol a szabadság biztonságos határok között élhető,*
- *amely a maga csendes valóságában az életet szolgálja,*
- *amelyben megvalósul a környezettudatosságra nevelés: odafigyelünk a fenntartható növekedés problémáira, szelektíven gyűjtjük a hulladékot, újrahasznosítható anyagokat használunk, takarékoskodunk az energiával,*
- *amelyben a nevelés, önnevelés lehetősége a felnőttek számára is megadatik az előadásokon és gyakorlati műhelyekben, melyek a családok életét érintő kérdések köré szerveződnek a test, a lélek és a szellem hármasságában,*
- *amelyben fontos szerep jut az egészség megőrzésének: a test szintjén a táplálkozásnak, a természetes gyógymódoknak és a mozgásnak; a lélek ápolásának; a szellem táplálásának,*
- *ahol a Pedagógiai Programban szereplő kertművelés tantárgyhoz kapcsolódóan biodinamikus kertgazdaságot alakíthatunk ki,*
- *ahol az épület a tájjal, környezettel és az emberrel harmonizáló alkotás.*

II. A Waldorf-pedagógia alapján működő intézmények Waldorf-kerettanterve, mint a nevelés-oktatás tartalmi kérdéseire vonatkozó egyedi megoldás, illetve mint az intézmény nevelési programjának és helyi tantervének alapidokumentuma

A magyar Waldorf-iskolák kerettanterve 2020 a dokumentum mellékletét képezi.

III. Az intézmény helyi megoldásai a kerettanterv által kijelölt keretek között

Szabadvallás-oktatás 1-8. évfolyamon

Az iskolában közvetlen világnézeti nevelés nincsen. A Waldorf-pedagógia szellemi háttérét jelentő antropozófia sem jelenik meg a tananyagban. Ugyanakkor az erkölcsi nevelés kiemelkedő lehetőségét biztosítja a szabadvallás-oktatás minden gyermek számára.

Ez a tárgy a keresztény kultúra értékeit közvetíti, mindenfajta felekezeti színezet nélkül. Alsóbb évfolyamokon a történeteken keresztül (népmesék, állattörténetek, szentek élete, bibliai teremtéstörténet) találkoznak a gyerekek archetipikusan eredendő morális kérdésekkel. A felsőbb évfolyamokban tartalmilag az individuális életlehetőségek mintáit adó életrajzok elbeszélésével folytatódik a szabadvallás-oktatás.

Nyelvoktatás 1-8. osztály

Iskolánkban három nyelv tanulására van lehetőség: angol, francia, német, és ezek közül kettő nyelv kíséri végig egy-egy osztály életét. Mindig a soron következő osztály indításánál dönt a Tanári Kollégium arról, hogy mely nyelvek tanítására kerül sor az adott 1. osztályban.

A két idegen nyelvvel történő ismerkedés kezdetben csak játékos formában, verseken, dalokon keresztül valósul meg. Az élő nyelvre, beszédre alapozunk elsősorban. A későbbiekben előtérbe kerül a tudatosabb nyelvtanulás, a nyelvi szabályok alkalmazása, szótárhasználat és az egyéni, illetve csoportos szituációs gyakorlat. Az idegen nyelv

tanításának fontos pedagógiai feladata más népek, nemzetek lelkiségének, kultúrájának megismerése, átélése.

Kötelezően választható testmozgás 1-4. évfolyamon

Az 1-4. évfolyamon a mindennapos testneveléshez kötelezően választható tevékenységek tartoznak.

Az osztálytanítók osztályuk sajátosságaira építve határozzák meg ezeket a tevékenységeket és napi lehetőséget biztosítanak a szabad mozgásra, játékra. A szünetekben lehetőségeket nyújtanak olyan fejlesztő játékok kipróbálására és megtanulására, mint például amit a zsonglőr kellékek adhatnak. A labda, az ugrókötel, és különböző egyensúlyfejlesztő eszközök megjelenése a közös játéktérben további lehetőséget biztosít a mozgásos tevékenységek játékos elsajátítására. A heti séták a természetben ugyancsak a rendszeres testmozgást szolgálják.

Dráma foglalkozások 6-8. évfolyamon

A dráma foglalkozás 1-5. osztályban a főoktatásban integrálva történik. 6-8. osztályban a magyar nyelv és irodalom tantárgyhoz kapcsolódóan jelenik meg.

Alapelveink, hogy a művészetek általi nevelésnek ugyanúgy, mint a mindennapi testmozgásnak, döntő szerepe van az akarati nevelésben. Kialakult képességeikről évszak ünnepek előadásain, belső iskolai kiállításokon, zenei koncerteken, drámabemutatókon, s nem utolsósorban a nyolcadikos zárómunkák elkészítésekor és a nyolcadikos osztályszíndarab bemutatókor tesznek tanúbizonyságot tanulóink.

Megjegyzés: Az évszakünnepek, drámabemutatók és más ünnepek (Mihály-nap, Márton-nap, adventi kert, farsang stb.) évente maximum 15 órában a tanórakeret terhére megszervezhetők.

Aranykapu program 6-8. évfolyamon

A pubertás felé haladva a tananyagba beágyazódva ismereteket kapnak a gyerekek testi fejlődésük mikéntjéről és a nemi szerepek elkülönüléséről. Iskolánk kidolgozott egy

„aranykapu” programot, melyben a művészetek bevonásával és a szülők együttes jelenlétével segíti a gyermekeket a helyes nemi szerepek megismerésében és elsajátításában.

Digitális kultúra a 7-8. évfolyamon

A 7. osztálytól új tantárgyként kerül bevezetésre a digitális kultúra. Ez 7-8. osztályban megvalósítható a főoktatás keretein belül, vagy heti egy szakórában, valamint tömbösítve, témahetek vagy projektek formájában is.

Az ajánlott tantervi célok és témakörök az egyes évfolyamok között is átcsoportosíthatóak. A tantárgy bevezetése előtt - a lehetőségeket és pedagógiai szempontokat mérlegelve - a Tanári Kollégium hoz döntést a tanévzáró konferencián.

Tanulásmódszertan 8. évfolyamon

Az éves munka, a nyolcadikos színdarab, a továbbtanulás sok kihívás elé állítja a nyolcadikos tanulókat, ezért 8. évfolyamon a Tanulásmódszertan tartalmi elemeit beépítjük az egyes tantárgyakba.

IV. A pedagógiai program egyéb olyan részei, melyeket a Waldorf-kerettanterv nem szabályoz, illetve amelyeket az intézmény fontosnak tart kiemelni, kiegészíteni

A nevelési program azon - kiegészítő - részei, melyek nem, vagy csak részben szerepelnek a Waldorf-kerettantervben:

a) A felvétel és az átvétel – az Nkt. keretei közötti - helyi szabályai

A tanulók felvételéről az adott osztálytanító és a Tanári Konferencia dönt, figyelembe véve az osztályban tanító szaktanárok és a fejlesztő pedagógus véleményét. Az osztályok kialakításánál az Iskola a Waldorf-kerettantervnek az osztályösszetétel pedagógiai elveire vonatkozó rendelkezéseit tartja szem előtt, törekszik a különböző temperamentumú, lelki alkatú gyermekek közötti egyensúly és a nemek kiegyenlítetttségének megteremtésére, a kiemelt figyelmet igénylő tanulók megfelelő arányára, emellett figyelembe veszi a szülők iskolaválasztási szempontjait.

Már meglévő osztályokba történő felvétel esetén az elsődleges mérlegelési szempont a meglévő osztályközösség összetétele, befogadó képessége, a felvételi idején aktuális állapota és helyzete, és ehhez képest a felvételre jelentkező várható jövőbeni sikeres beilleszkedésének lehetősége.

Írásbeli megállapodás a szülőkkel:

A tanulófelvétel végső feltétele és egyben a folyamat lezárása az iskola és a szülők közötti írásbeli Együttműködési Megállapodás aláírása a tanulói jogviszony létesítéséről és fenntartásának feltételeiről.

Az írásbeli megállapodás alapja és indoka, hogy az Iskola, mint alternatív magánintézmény nem kötelező felvételt biztosító iskola, a szülő számára választása nem kötelező. A Waldorf-pedagógia szerinti iskolai nevelés-oktatás feltételezi a családi és iskolai nevelés összhangját, épít a szülő részéről a sajátos pedagógiai alapelvek, módszerek, eszközök, tantervi tartalmak iránti bizalomra és elfogadásra, a fokozott, érdemi szülői együttműködésre – mindezek együttes feltételei a gyermek, gyermekek Waldorf-pedagógiai szellemiségű iskolai nevelésének. A tanulófelvétellel keletkező tartós, évekig fennálló tanulói jogviszony ideje

alatt ugyanakkor a pedagógiát támogató szülői viszonyulás, a családi és iskolai nevelés összhangja változhat, a szülő-iskola együttműködése akadályozottá válhat, amely szükségképpen megjelenik a gyermek iskolai jelenlétében, nehezítve az Iskola pedagógiai munkáját. Ez végső esetben olyan pedagógiai helyzethez is elvezethet, amelyben a gyermek Waldorf-pedagógiai eszközökkel történő iskolai oktatása nem vállalható vagy nem biztosítható, ezért az Iskola a tanulói jogviszony fenntartását a pedagógia sikeres megvalósításához szükséges szülői elfogadáshoz és együttműködéshez köti.

Az írásbeli megállapodásban az Iskola az Nkt. 31. § (2) bekezdésében foglalt felhatalmazással élve a tanulói jogviszony feltételeként elvárja a szülőktől a Waldorf-pedagógia iránti elkötelezettséget és elfogadást, valamint a gyermek Waldorf-iskolai nevelésének megvalósításához szükséges fokozott, érdemi szülői együttműködést, és kiköti a tanulói jogviszony megszüntetésének lehetőségét arra az esetre, ha a gyermek Waldorf-pedagógia szerinti iskolai nevelés-oktatását nem tudja vállalni, és a szülő az Iskola eltanácsolására nem iratja másik iskolába gyermekét. A megállapodás a gyermek egyedi helyzetével indokoltan egyedi pedagógiai tartalmakat, feltételeket is meghatározhat a szülő számára.

A Fenntartóval a szülők külön Támogatási Szerződést is kötnek.

Már meglévő osztályokba történő felvétel:

- A szülők felveszik a kapcsolatot az osztálytanítóval. (Kapcsolatfelvétel).
- Az osztálytanítónak jogában áll a felvételi kérelmet visszautasítani. (Elutasítás lehetősége).
- A szülők írásos felvételi kérelmet adnak be anamnézissel és minden olyan hivatalos papírral, amely a gyermeket érinti: orvosi, pszichológiai, nevelési tanácsadó, SNI. (Jelentkezési lap beadása).
- Amennyiben a jelentkezőnek SNI besorolása van, az osztálytanító a fejlesztő pedagógussal és az iskolatitkárral közösen tisztázza, hogy a jogszabályok alapján felvehető-e a gyermek, ha igen, milyen feltételekkel. (Jogszabályi tisztázás).
- Az osztálytanító jelzi a felvételi kérelmet a Tanári Konferencia felé. (Jelzés a TK felé).
- Az osztálytanító időpontot egyeztet a szülőkkal, hogy személyes beszélgetésben tájékoztadjék a gyermekről és a családról, illetve tájékoztatást adjon az iskolával, osztállyal kapcsolatos legfontosabb tudnivalókról (pedagógiánk alapjai, iskolánk főbb jellemzői, Szülők Kezébe és fenntartói tájékoztató anyag átadása). (Személyes találkozás a szülőkkal, tájékoztatás).

- Amennyiben másik Waldorf-iskolából jön az új jelentkező, az osztálytanító a régi osztálytanítóval is felveheti a kapcsolatot, a helyzet jobb megismerése végett. (Lehetőség a gyermek „múltjának” megismerésére).
- Amennyiben az írásbeli felvételi kérelem elolvasása és a szülőkkal történő beszélgetés után az osztálytanító fel kívánja venni a gyermeket, meghívja vendégeskedni, melynek időtartama minimum 2, maximum 5 nap. Ez idő alatt megismerik a jelentkező gyermeket az osztályban tanító szaktanárok és szükség esetén a fejlesztő pedagógus is. (Vendégeskedés).
- Amennyiben az osztálytanító a végigjárt folyamat tükrében, figyelembe véve a kollégák és a fejlesztő pedagógus véleményét is, egyértelműnek látja a gyermek felvételét, akkor ezt jelzi a Fenntartó és a Szülői Kollégium (továbbiakban SZK) felé, akiknek képviselői személyes találkozást egyeztetnek a szülőkkal. (A szülők személyes találkozása a Fenntartó és SZK képviselőivel).
- Az osztálytanító bejelenti a felvételi szándékot a Tanári Konferencián. (Döntés előkészítés a konferencián).
- A Tanári Konferencia döntést hoz. (Döntés).
- Az osztálytanító bejelenti a döntést az osztályközösség előtt. (Bejelentés).
- A szülők az osztálytanító és az iskolaképviselő aláírásával ellátott értesítést kapnak a felvételtől. (Értesítés).
- A szülők az iskolával pedagógiai Együttműködési Megállapodást, a Fenntartóval Támogatási Szerződést kötnek. (Megállapodások aláírása).

A mindenkori első osztály beiskolázása:

A Tanári Kollégium a Nyitó Konferencián Előkészítő csoportot jelöl ki tagjai közül, akiknek feladata:

- A Waldorf-pedagógiát és az iskolát bemutató előadássorozat, Nyílt Nap, szervezése, meghirdetése a leendő első osztályos tanulók szülei felé.
- A jelentkezési lapok kiadása és összegyűjtése.
- A felvételi időpontjának, valamint módjának a jelentkezések alapján történő meghatározása.
- A szülők értesítése minderről.
- Az ismerkedő, felvételi beszélgetés, tevékenység megszervezése (játékos ismerkedés a gyerekekkel, a tanárok, a Fenntartó és az SZK képviselőinek beszélgetése a szülőkkal).

- Az osztálytanító - annak hiányában a Tanári Kollégium által kijelölt tanár vagy csoport - beszélgetést kezdeményezhet külön-külön a családokkal.
- Az új első osztályba felveendő gyerekekre vonatkozó javaslattétel (amennyiben a leendő osztálytanító személye már eldöntött, úgy vele közösen). A javaslattétel a jelentkezési lapokon szereplő közlések, a felvételi tapasztalatai és írásbeli anyaga alapján történik. A gyermek felvételének feltétele az iskolaérettség, valamint a Waldorf-pedagógiának a szülők részéről történő ismerete, elfogadása és támogatása.
- A javaslatnak a Tanári Konferencián történő ismertetése és elfogadtatása.
- A szülők írásbeli értesítése a felvételtől vagy az elutasításról, illetve a várakozó listára kerülésről. Az értesítést az iskolaképviselő és a leendő osztálytanító, vagy amennyiben a személye még nem eldöntött, a felvételiztető tanár írja alá.
- Az elsős osztálytanító további szervezési munkájának a segítése.
- A szülők az iskolával pedagógiai Együttműködési Megállapodást, a Fenntartóval Támogatási Szerződést kötnek.

Az iskolaváltás, valamint a tanuló átvételének szabályai:

Átvételre abban az esetben kerülhet sor, ha a felvételiztető csoport meggyőződik arról, hogy a felveendő tanuló rendelkezik azokkal a kompetenciákkal, amelyek nélkülözhetetlenek az Iskolához való csatlakozáshoz. Meggyőződnek arról is, hogy a tanulói attitűd és az Iskola leglényegesebb tartalmi elemeinek ismerete lehetővé teszi-e a tanuló Waldorf-iskolában történő további fejlődését.

Iskolánk a tanulónak türelmi időt biztosít, a még meg nem ismert témakörök pótlására, illetve adott esetben biztosítja számára az egyéni felzárkózást.

Az iskolát elhagyni kívánó tanuló tanulmányi eredményeinek dokumentálására az alábbi szabályok érvényesek:

- Ha a befogadó intézmény elfogadja a szöveges értékelést, a törvénynek előírt rendben, a határidők betartásával megy végbe.
- Ha a befogadó intézmény jelzi, hogy csak érdemjegy osztályzatot tud elfogadni, akkor az osztálytanító gondoskodik arról, hogy a szöveges értékelésből a tanuló megkapja az érdemjegyet a szükséges évfolyamokon.

b) A tanulmányok alatti vizsgák tantárgyankénti, évfolyamonkénti követelményei

A Waldorf-pedagógiából fakadóan a kerettantervünknek megfelelően iskolánkban szöveges értékelés van. A tanulók tudásukról elsősorban szóban, alkotásaikon keresztül, magasabb évfolyamokon (5-8-ig) tudáspróba formájában írásban adnak számot.

A tanulók egyéni fejlődését és tanulmányi munkáját - fejlesztő céllal - évente kétszer értékeljük írásban. A félévi értékelés is szöveges, de rövidebb lélegzetű, az év végi szöveges értékelés komplex és részletes. A komplexitás azt jelenti, hogy egyaránt tartalmazza az egész éves munka fejlődési folyamatát, illetve az év folyamán tapasztalt részvételi munka intenzitását. A szöveges értékelés szól a tanulmányi előmenetelről, a tevékenység minőségéről, társas kapcsolatokról, magatartásról, szorgalomról.

7-8. osztályban – az írásbeli jellemzés mellett - a tudáspróbák eredményeinél megjelenhet a százalékos értékelés is.

Az iskolák közötti átjárhatóság érdekében a szöveges értékelés átalakítható érdemjeggyé.

8. év folyamán a tanulók éves munkája a művészeti alapvizsgának felel meg.

Egyéb vizsgák esetén a jogszabályban meghatározott módon jár el iskolánk.

c) Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának célja, hogy a tanulók

- megismerjék az elsősegélynyújtás fogalmát,
- felismerjék a veszélyhelyzeteket,
- megismerjék a leggyakrabban előforduló sérülések élettani hátterét, várható következményeit,
- elsajátítsák a legalapvetőbb elsősegély-nyújtási módokat,
- megismerkedjenek a mentőszolgálat működésével, elsajátítsák a mentő hívásának módját.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai feladatok:

- a tanulók az életkoruknak megfelelő szinten foglalkozzanak a legfontosabb elsősegély-nyújtási alapismeretekkel a tanórai és a tanórán kívüli egyéb foglalkozások keretében,
- a tanulóknak az alapvető elsősegély-nyújtási módok bemutatása, gyakorlásuk,

- elsősegélynyújtásra kiképzett pedagógus jelenléte az iskolában, és a pedagógusok elsősegély-nyújtási ismeretekkel foglalkozó továbbképzésen való részvételének támogatása,
- iskolai elsősegélyhely, elsősegélynyújtó felszerelések biztosítása, tanulókkal való megismertetése.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos feladatok megvalósításának elősegítése érdekében iskolánk támogatja a pedagógusok elsősegély-nyújtási továbbképzéseken való részvételét, illetve helyben szervez ilyen jellegű továbbképzéseket.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítását szolgáló iskolai tevékenységek:

a) az egyes tantárgyak tananyagaihoz kapcsolódó ismeretek

<i>Tantárgy</i>	<i>Elsősegély-nyújtási alapismeret</i>
természetismeret, biológia	sérülések ellátása, allergiás tünetek, kezelése, vérzések csillapítása, légzési akadályok elhárítása, rovarcsípések enyhítése, újraélesztés alapfogásai
kémia, fizika	vegyszerek és mérgek hatásai, forrázás veszélyei és kezelése, égési sérülések és azok ellátása, gázok okozta mérgezés tünetei és a segítségnyújtás módja
mozgás és testnevelés, dráma	esés, húzódás, rándulás, ficam tünetei és kezelése, teendők komolyabb sportsérülések esetén
vizuális kultúra: festés, rajz-grafika	festékek, ragasztók káros hatásai és tünetei
vizuális kultúra	számítógép káros hatásai és a felelős használat elsajátításának módja
kertművelés, kézművesség	szerszámok, eszközök sérülésveszélyei, a sérülések ellátása
zene	hangszálak sérülései és a probléma megelőzése

b) egyéb tanórai tevékenység, illetve osztálytanító által közvetített elsősegély-nyújtási ismeretek

Az egyes tantárgyakba integrált ismereteken túl az 5-8. évfolyamon az osztálytanító által meghatározott módon, egy-egy óra vagy projekt keretében a tanulók külön is foglalkoznak elsősegély-nyújtási ismeretekkel (teendők közlekedési baleset esetén, segítségnyújtás baleseteknél, a mentőszolgálat felépítése és működése, a mentők hívásának helyes módja, az iskolai egészségügyi szolgálat - iskolaorvos, védőnő - segítségének igénybe vétele).

c) tanórán kívüli egyéb foglalkozások szervezés

Egészségneveléssel, egészségvédelemmel foglalkozó szakkör, témanap keretében elsősegély-nyújtási alapismeretekkel való foglalkozás, Aranykapu program.

Minden osztály az iskolai elsősegély-nyújtó láda mellett összeállítja saját egészségügyi, baleseti csomagját, amit nemcsak a mindennapok, de a kirándulások és egyéb rendezvények (pl. hulladékgyűjtés) alkalmával is tud használni.

A foglalkozások vezetői: iskolánk balesetvédelmi felelőse, osztálytanító, szaktanárok, felkért szülők, meghívott szakemberek, együttműködő szervezetek.

d) A tanulóknak az intézményi döntési folyamatokban való részvételi jogai, ezek gyakorlásának rendje

A tanulók neveléssel-oktatással összefüggő közös tevékenységük megszervezésére Diákköröket hozhatnak létre. Ennek megalakulását írásban kell jelezniük a Tanári Kollégium felé. A Tanári Kollégium a Diákkörrel egyeztetve mentor tanárt jelölhet ki a munka segítésére.

A tanulók minden őket érintő kérdésben szóban véleményt nyilváníthatnak tanáraiknak. Amennyiben írásban teszik mindezt, a Tanári Kollégiumnak 15 napon belül írásban kell válaszolnia.

A tanulók érdekeiknek képviselőit Diákönkormányzatot (DÖK) hozhatnak létre. Az ezzel kapcsolatos igényt a Tanári Konferencia felé írásban kell jelezniük. A Tanári Kollégiumnak 15 napon belül - a tanulók javaslatának figyelembevételével - felsőfokú végzettségű, pedagógus szakképzettségű személyt kell kijelölnie a DÖK munkájának segítésére. Az ezt követő 30 napon belül a DÖK a kijelölt tanár segítségével elkészíti a DÖK SZMSZ-ét.

Iskolánkban jelenleg nem működnek Diákkörök és nem működik Diákönkormányzat. Az osztálytanítóval való napi együttlét számtalan lehetőséget ad a tanulóknak az Iskola életébe való bepillantásra, abban való tevékeny részvételre.

A tanulók az intézmény működésének lényeges elemeiről tudomást szereznek közösségi foglalkozásokon, órai keretekben osztálytanítójuk által, akivel napi szoros kapcsolatban állnak és lehetőségük van az osztállyal, iskolával kapcsolatos gondolataik megfogalmazására. Többek között erre szolgálnak a reggeli beszélgető körök. A beszélgetés során kikért, illetve megfogalmazott véleményüket, javaslataikat az osztálytanító közvetíti a Tanári Konferencia felé. Ugyanakkor a tanulók mindezt szóban vagy írásban jelezhetik közvetlenül is a Tanári Konferencia felé.

A Tanári Kollégium a konferencián döntést hoz a tanulók által felmerült kérdésekben, kérésekben is. Szükség esetén személyes meghívást kezdeményez az érintett tanuló, illetve tanulócsoporthoz felé. A tanulók a közös döntés keretein belül kapnak választ kérdéseikre, felvetéseikre, kéréseikre egyaránt. A Tanári Konferencia döntéséről osztálytanítójuk tájékoztatja őket, vagy az egész iskolát érintő döntés esetén Iskolagyűlésen történik a tájékoztatás.

e) A szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partnerei kapcsolattartásának formái; a tanulók, szülők/gondviselők értesítésével kapcsolatos szabályok

Pedagógusok kapcsolattartása, tájékoztatása:

A kapcsolattartás elsődleges fóruma a heti rendszerességgel megtartott Tanári Konferencia. A Tanári Kollégium a konferenciákon foglalkozik az Iskola pedagógiai munkáját érintő kérdésekkel, valamint igazgatási-működési kérdésekkel.

A Tanári Konferencia a pedagógusok önképzésének és közös, elmélyült szellemi, művészeti, pedagógiai munkájának is fontos területe. A Tanári Kollégium a feladatkörébe tartozó igazgatási-működési ügyekben szintén a Tanári Konferenciákon dönt.

A Tanári Konferenciákról jegyzőkönyv készül, ami hozzáférhető a tanárok számára.

A Tanári Kollégium a jogköreinek gyakorlását részben átruházza, és a feladatok ellátásával – beszámolási és tájékoztatási kötelezettség mellett – személyeket vagy néhány fős vezetői csoportot, illetve munkacsoportokat is megbíz. Az átruházott jogkör gyakorlója köteles tájékoztatni a Tanári Kollégiumot azokról az ügyekről, amelyekben a Tanári Kollégium megbízásából eljár.

Pedagógusok és tanulók kapcsolattartása, tájékoztatása:

A tanulók napi személyes kapcsolatban állnak az Iskola pedagógusaival, kiemelten osztálytanítójukkal. Egyéni haladásukról osztálytanítójuktól és szaktanáraiktól a Waldorf-pedagógia elveinek megfelelő folyamatos szóbeli visszajelzést és írásbeli tájékoztatást kapnak. Az osztályt és az Iskolát érintő kérdésekről elsősorban az osztálytanítók adnak tájékoztatást, továbbá az iskolai hirdetőtáblán is megjelennek a tanulóknak vagy a tanulóknak is szóló közlemények.

A tanulók kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban jelezhetik a Tanári Kollégiumnak. Sérelem esetén a tanuló a szaktanáraihoz, osztálytanítójához, az iskolavezetéshez, a gyermek- és ifjúságvédelmi felelőshöz fordulhat.

A tanulót minden őt érintő kérdésről (tanulmányi előrehaladása, személyét érintő kérdések, döntések stb.) elsősorban osztálytanítója tájékoztatja.

Lényegi, a tanulói közösség egészét érintő döntésekről - szükség szerinti gyakorisággal összehívott - Iskolagyűlésen történik tájékoztatás. Az Iskolagyűlésen részt vesznek az Iskola tanárai is.

Az intézmény alapdokumentumai nyilvánosak, az Iskola honlapján és az irodában megtekinthetőek. A Házirendet beiratkozáskor kézhez kapják a családok és az abban foglaltakat életkornak megfelelően ismertetik az osztálytanítók a tanulókkal.

Szülőkkel való kapcsolattartás, tájékoztatás:

A szülő rendszeres kapcsolatban áll gyermeke osztálytanítójával, a gyermekkel és az Iskola mindennapjaival kapcsolatos kérdéseket informális úton vele beszélheti meg. Ezen kívül az Iskola életével és működésével kapcsolatban sok más, intézményesített információforrás áll rendelkezésére.

- pedagógiai területen: Pedagógiai Program, Házirend, Szülők Kezébe, szülői estek, értesítő füzet, óralátogatás a tanítók által felajánlott időpontokban, egyéni fogadó óra, pedagógiai beszélgetések, előadások, Iskolafórum;
- jogi területen: SZMSZ, Házirend melyek az Iskola honlapján elérhetőek;
- gazdasági területen: az évenkénti gazdasági beszámoló az Iskolafórumon vagy szülői esten és pénzügyi vezetővel való párbeszéd.

A szülők minden tanév elején tájékoztatást kapnak az Iskola működtetésében valamilyen tisztséggel megbízott személyek névsoráról és ezen személyek elérhetőségéről.

Az Iskola Pedagógiai Programját, SZMSZ-ét és Házirendjét az irodában és az Iskola honlapján lehet megtekinteni.

Minden osztály rendelkezik külön levelezőlistával. A szülői közösség minden pénteken elektronikus hírlevél formájában tájékoztatást kap a következő hét (hetek) legfontosabb eseményeiről. Felsoroltakon kívül a legfontosabb információk az Iskola faliújságjára is kikerülnek.

A szöveges értékelésből és a szülőkkel történő rendszeres személyes találkozásból adódóan iskolánkban nincs digitális napló. Ugyanakkor a teljes szülői kör, illetve minden osztály szülői köre rendszeres tájékoztatást kap elektronikus levél formájában az Iskola vezetőségétől, illetve az osztálytanítóktól.

Szülői estek:

A szülői estek az egy osztályba járó gyerekek szüleinek és osztálytanítójának rendszeres találkozói. A szülői est programját az osztálytanító állítja össze, de témajavaslattal a szülők is előállhatnak. A szülők a tanév rendjéről, feladatairól, az osztályban tanító pedagógusokról a tanév első szülői estjén kapnak részletes és átfogó tájékoztatást.

A tervezhető szülői estek idejét az iskolai munkaterv évenként tartalmazza.

Szülői fogadóórák:

Az Iskola valamennyi pedagógusa a munkaterv szerinti időpontokban szülői fogadóórát tart. Fogadóórán kívül is van lehetőség a szülő tájékoztatására, a pedagógussal telefonon vagy írásban egyeztetett időpontban.

Családlátogatások:

Az osztálytanító a szülőknek családlátogatások keretében is lehetőséget biztosíthat személyes találkozásokra, beszélgetésekre.

Iskolafórum:

A szülők tájékoztatásának személyes formája az Iskolafórum, ahova az Iskola egész szülői közössége meghívást kap. Ez a fórum nem a döntések, hanem a párbeszéd színtere. Az Iskolafórumon elhangzottokról az iskolatitkár jegyzőkönyvet készít, és az érintettek számára hozzáférhetővé teszi.

Fenntartóval való kapcsolat:

Az Iskola kiemelt kapcsolatot ápol fenntartójával, a Gyermekliget Alapítvánnyal. A Fenntartó a jogszabályban meghatározott intézményfenntartói tevékenységet a Tanári Kollégium, illetve Belső Csoport által hozott döntések figyelembevételével látja el, biztosítva és támogatva a Waldorf-kerettantervben deklarált intézményi öngazgatást. Az Alapítvány és az Iskola döntéshozó testületei kölcsönösen tájékoztatják egymást döntéseikről.

Az együttműködés alapja a Fenntartó és az Iskola azonos és egyben közös célja: a Waldorf-pedagógia szerinti iskolai nevelés-oktatás megvalósítása. A Waldorf-pedagógia szerinti nevelés-oktatás az Iskola, az ehhez szükséges személyi, tárgyi, pénzügyi feltételek, illetve ezek forrásának biztosítása a Fenntartó feladata. Az Iskola a Waldorf-kerettanterv és a Waldorf-névhasználat követelményei szerint, a kerettantervnek és a jogszabályoknak megfelelően látja el nevelési-oktatási feladatát, a Fenntartó pedig a Waldorf-névhasználat követelményeivel összhangban látja el fenntartói tevékenységét.

Az együttműködési rend célja egyfelől az Iskola működésében az öngazgatás alapelveinek maradéktalan biztosítása, másfelől a Fenntartó és Iskola kapcsolatában a felek egyenrangúságán alapuló kölcsönös együttműködés, és ebben a fenntartói jogok gyakorlásának szabályozása a Waldorf-kerettanterv elvárásának megfelelően.

Az együttműködés alapelveként a Fenntartó és Iskola kölcsönösen elfogadják és elismerik egymás egyenrangúságát, feladatait, felelősségét. Az együttműködés szabályozása során átlátható szervezeti és működési struktúra kidolgozására törekednek, amelyben a kölcsönösséget és a bizalmat részesítik előnyben.

A szervezeti egységek működését és a közöttük lévő kapcsolatot részletesen az SZMSZ-ben az egyes csoportokhoz kötődő feladatköröknél („Az Iskola szervezeti rendje, vezetése”, illetve „Az iskolai közösségek kapcsolattartásának rendje, formája, módja” fejezetekben) szabályozzuk.

Az iskolán belüli kapcsolattartás, információáramlás csatornái:

A tanulók rendszeres tájékoztatásának eszközei:

- a főoktatás beszélgető körei,
- iskolai hirdetőtábla,
- Iskolagyűlések,
- személyes beszélgetések,
- az Iskola honlapja.

A szülők informálása az Iskola életéről:

- közös szülői estek alkalmával,
- szülők-tanárok művészeti, pedagógiai fórumának szervezésével,
- tanévnyitó, tanévzáró ünnepeken,
- üzenő füzetben, levélben történő tájékoztatással,
- személyes beszélgetésekkel,
- az Iskola honlapján, hírlevelén keresztül.

Információk, kapcsolatok a Tanári Kollégiumon belül:

- napi kommunikációs formák,
- heti rendszerességű konferenciák,
- továbbképzések,
- csoportmunkák,
- gyermek- és osztálymegbeszélések,
- egymásnál történő hospitálások,
- szakmai sajtó figyelemmel kísérése.

A helyi tanterv azon – kiegészítő – részei, melyek nem szerepelnek a Waldorf-kerettantervben:

a) Az otthoni, napközis, tanulószobai felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai

A házi feladatok fokozatos, életkoroknak megfelelő bevezetésére, tartalmi vonatkozásaira és mennyiségére, a Tanári Konferencián elfogadott szempontok irányadók, egyébiránt az elfogadott irányelvek figyelembevételével az adott osztályban tanító osztálytanító és szaktanárok döntése és felelőssége.

Első osztályban a gyerekek személyiségének formálódását a tanítás folyamatában elsődlegesen még mindig a szabad játék, sok mozgás szolgálja. Ezzel együtt apró lépésekben megkezdődik az otthoni munka szükségességének, mint szokásnak a kialakítása. A házi feladatok ebben az életkorban egyszerűek és érdekesek. Alapvetően nem az ismeretanyag sablonszerű begyakorlására irányulnak. Mennyiségük és minőségük természetesen ugyanúgy az életkorhoz igazodik. Az évek során az elvégzett feladatok feletti öröm már lehetővé teszi,

hogy otthon is képesek legyenek egyre inkább önállóan dolgozni. Mivel pedagógiai megfontolásokból alsóbb osztályokban nem használunk tankönyveket, így a gyermekeknek maguknak kell elkészíteniük azokat a füzeteket, amelyekből tanulnak. Ennek elkészítéséhez nemcsak az órai figyelem szükséges, hanem esztétikai érzék és odaadás.

Az ötödik osztálytól kezdődően aztán a gyermekek egyre több, egyre bonyolultabb és egyre nagyobb önállóságot igénylő házi feladatot kapnak. Ennek formája igen változatos lehet, a füzetmunkától a kiselőadás tartásán át valamilyen művészi vagy kézműves jellegű munka elvégzéséig.

Ötödik osztálytól kezdődően gyakran kell a diákoknak önálló gyűjtőmunkákat végezni és beszámolókat tartani. Az önálló munka értékes megnyilvánulásai a nyolcadikos éves munkák. A gyermekek terhelése tehát az otthoni írásbeli és szóbeli feladatokkal fokozatosan növekszik. A házi feladatok visszatekintenek a napi tanulási időszakra. Tartalmazzák a gyakorlási lehetőségeket, adott esetben memoriterek, olvasmányok, rövid szövegek feldolgozásait, önálló fogalmazások elkészítését. Szakórák keretein belül a nyelvi gyakorlásokat (angol, német, francia nyelvből). A házi feladatok adhatók heti vagy napi ritmusban is. De a hétvégek mindig szabadok a gyerekek számára, pénteken nem adunk házi feladatot. Az osztálytanító figyelemmel kíséri a gyermekek tanulmányi leterheltségét, és túlterheltség esetén erről beszámol kollégáinak, akiktől szükség esetén intézkedést kér a feladatok csökkentésére.

A házi feladatok elkészítése történhet az iskolában is, a napközi, illetve a tanulószoba keretein belül. A tanulószoba a tanulókat 4. osztálytól érinti. Az itt jelen lévő pedagógus a tanulók kérdéseire igyekszik megfelelni, munkájukban bátorítani, és adott esetben ösztönözni őket a feladatok elvégzésére. Továbbá megteremti a tanuláshoz szükséges feltételeket.

A napközit a tanulók 1-3. osztályig veszik igénybe. Ezen évfolyamokon iskolánk szorgalmazza a játékra és a sportra való elegendő időt, és ennek fényében határozza meg az iskolai feladatok mennyiségét és elkészítésének idejét is.

b) Írásbeli, szóbeli, gyakorlati beszámoltatások, számonkérések rendje

Tanulóink rendszeresen beszámolnak ismereteikről. Az epochális rendben tanult közismereti tárgyak tanítására a főoktatásban kerül sor. A főoktatás több részre tagolt, nagyobb lélegzetvételű tanulási-tanítási egység. Első felében úgynevezett ritmikus gyakorlatokra kerül sor, amelyek évfolyamonként, illetve tantárgyanként változnak. Ezeket követi az előző napon

tanultakra való visszatekintés és annak átismétlése. Ez 1-3. osztályban közösen, 4-8. osztályban pedig egyéni kérdés-felelet formájában is megvalósulhat. 5. osztálytól a tanulók egyéni, szóbeli beszámoltatása történhet előzetes felkészülés alapján is, kiselőadások segítségével. Külön figyelmet fordítunk a tanulás-tanítás során a csoportmunkára, illetve a feladatok sokszínű, játékos formában történő megközelítésére.

Az epocha során a tanulók epocha füzetet vezetnek. Ezek szerkesztése, megfelelő helyesírással történő vezetése, esztétikus elrendezése követelményként van jelen. A füzet tartalmát, adott esetben az önálló jegyzetelést, és annak formáját az epochát adó tanár ellenőrzi és értékeli.

Az írásbeli számonkérés másik formája 5. évfolyamtól az epochazáró tudáspróba, amely a tanult anyag elsajátításának minőségét hivatott ellenőrizni. A középtagozat 5-6. évfolyamán a szöveges értékelést kiegészítheti a tudáspróbák pontozása, 7-8. évfolyamon pedig azok százalékolása. Az epochában nyújtott teljesítményről részletes szöveges értékelés is készül, amit a tanuló az év végi bizonyítványában kap meg.

Az osztályok az iskolaközösség előtt is gyakran adnak számot egy-egy tanulási szakasz lezárása alkalmával: évszakünnepek, nemzeti ünnepek, euritmia bemutatók, osztály színdarabok keretein belül.

8. osztályban éves projektmunka megalkotására és bemutatására is sor kerül a tanulói közösség előtt, melyben a bemutatandó témakör anyagát művészeti munka is ötvözi (művészeti alapvizsga). Ezen szülők, családtagok, és a tanárok is részt vesznek. Az éves munka értékelése írásos formában történik. 8. osztályban az általános iskolai évek lezárásaként színpadi előadásra is sor kerül, melyet szüleik, tanáraik, diáktársaik előtt mutatnak be a végzős osztály tanulói.

A tanulmányi kötelezettségeiknek bármilyen okból eleget nem tevő tanulóknak félévkor és év végén beszámolási kötelezettsége van. Amennyiben a beszámoló nem sikerül, úgy a tanuló további pótbeszámolóra kötelezhető. A beszámoló és a pótbeszámoló tartalmi és formai szempontjairól egyénre szabottan a Tanári Konferencia dönt.

c) A magasabb évfolyamra lépés feltételei

A magasabb évfolyamra lépés feltétele az 1-8. évfolyamon, hogy a tanuló a Waldorf-kerettantervben – és azzal összhangban lévő helyi tantervben – meghatározott pedagógiai célkitűzéseket és a továbblépéshez minimálisan szükséges elvárt eredményeket elérje.

A fejlesztési követelményeket és a továbbhaladás minimális feltételeit évfolyamonként és tantárgyanként a kerettanterv tartalmazza.

Amennyiben a magasabb évfolyamra lépés feltételeinek a tanuló nem felel meg, vagy egyéb okból nem értékelhető a teljesítménye, akkor a jogszabályok szerint meghatározott vizsgát tesz.

Az évisméltést nem tartjuk megfelelő megoldásnak a gyermekfejlődés szempontjait figyelembe véve, helyette a lemaradó tanulók felzárkóztatását, egyéni fejlesztését szorgalmazzuk és alkalmazzuk.

d) Az Iskola által alkalmazott szöveges értékelés érdemjegyre, osztályzatra való átváltása

A Waldorf-iskolákban alsó- és közép tagozaton nincs osztályzás, ám értékelés van. Pedagógiailag a fejlesztő értékelést tartjuk megfelelőnek a gyermekek számára. A tanulók nap, mint nap visszajelzéseket kapnak az őket tanító tanároktól. Azt tartjuk, hogy a jegyek nem feltétlenül jelentenek objektív értékelést, és nem feltétlenül tükrözik a gyermekek által elvégzett munkát. Az értékelésnek tehát más módját választjuk.

Az osztálytanító a napi intenzív kapcsolat következtében jól ismeri a gyermekeket, az epochánként változó tantárgyak tanítása közben egyre árnyaltabb és pontosabb kép alakul ki benne róluk. A szülőkkel is szoros kapcsolatot épít ki, így megfelelően tudja tájékoztatni őket. A havi rendszerességgel tartott szülői esteken a szülők tájékoztatást kapnak az osztály általános fejlődéséről és a gyermekek egyéni haladásáról. Félévkor és év végén a gyermekek szöveges bizonyítványt kapnak. Az év végi bizonyítványnak az osztálytanító részéről a gyermek felé irányuló személyes része a bizonyítványvers. Ezek a versek - lehetőség szerint - nagy gonddal megformált, pedagógiai tapintatot tükröző saját szerzemények. Ugyanakkor a szülők a gyermek általános fejlődéséről és minden tantárgyról külön is szöveges értékelést kapnak.

A szöveges értékelés tartalmazza az osztálytanító jellemzését a gyermekről, a gyermek egész évi szorgalmának és magatartásának értékelését, a gyermek részvételét a különböző iskolai feladatokban és tevékenységekben, a különböző tárgyakban elsajátított képességeit, szociális viselkedését, aktivitását, részvételi szintjét, reakcióit, érzelmi-esztétikai-szociális fejlődését. Mindezek a szöveges értékelésben előforduló elemek nem fordíthatók le csupán a tanulási eredményeket mérő hagyományos osztályzatokra.

Ugyanakkor adott esetben (például iskolaváltáskor) szükség lehet arra, hogy a tanuló osztályzatokat kapjon, ezért szükséges megfogalmaznunk a szöveges értékelések érdemjeggyé történő átalakításának elveit. Fontos hangsúlyoznunk, hogy ezek az érdemjegyek – főleg az alacsonyabb osztályfokokon – semmiképp sem azt tükrözik, hogy a gyermek milyen mértékben (százalékban) sajátította el a tananyagot, hanem inkább azt, hogy milyen mértékben közelítette meg a Waldorf-iskolában az adott osztályfokon kitűzött pedagógiai célokat. Ezek a fejlesztési célok osztályfokonként és tantárgyanként részletezve megtalálhatók a tantervben. E céloknak megfelelően váltjuk át a szöveges értékelést érdemjeggyé.

A szöveges értékelésnek érdemjeggyé történő átváltásának elve 1-4. osztályban:

- A tantervben meghatározott pedagógiai célkitűzéseket biztosan teljesítette. (5)
- A tantervben meghatározott pedagógiai célkitűzéseket elérte. (4)
- A tantervben meghatározott pedagógiai célkitűzéseket részben teljesítette. (3)
- A továbblépéshez minimálisan szükséges elvárt eredményeket elérte. (2)

Az 5-8. osztályfokon a tanító irányítása mellett egyre nagyobb hangsúlyt kap a tanulók önálló feladatvégzése, problémamegoldási képessége. Minél hatékonyabban, minél aktívabban és figyelmesebben vesznek részt a tanítási-tanulási folyamatban az évek során, a megfelelő tanulási eredmények elérése mellett, annál inkább képesek egyre növekvő mértékben önállóan cselekedni, döntéseket hozni, kutatómunkát végezni, összegezni, csoportosítani, megfogalmazni, dramatizálni stb.

A szöveges értékelésnek érdemjeggyé történő átváltásának elve az 5-8. osztályban:

- A tantervben meghatározott pedagógiai célkitűzéseket biztosan teljesítette, és biztonsággal képes egyéni vagy csoportos önálló munkában részt venni. (5)
- A tantervben meghatározott pedagógiai célkitűzéseket elérte, és kevés segítséggel képes egyéni vagy csoportos önálló munkában részt venni. (4)
- A tantervben meghatározott pedagógiai célkitűzéseket részben teljesítette, és nagyobb mértékű segítséggel képes egyéni vagy csoportos önálló munkában részt venni. (3)
- A továbblépéshez minimálisan szükséges elvárt eredményeket elérte, és nehezen, sok segítséggel képes egyéni vagy csoportos önálló munkában részt venni. (2)

A félévi értesítőben, illetve az év végi részletes szöveges bizonyítványban a pedagógusok a fenti elvekkel összhangban lévő kifejezéseket, jelzőket használnak a tanulók teljesítményének értékelésére, amelyek meghatározóak a szöveges értékelésnek érdemjegyekre történő átváltásakor.

A százalékos formában megjelenő értékelések átváltása érdemjegyekké:

80–100% elérése esetén jeles (5)

60–79% elérése esetén jó (4)

40–59% elérése esetén közepes (3)

25–39% elérése esetén elégséges (2)

0–24% elérése esetén elégtelen (1)

e) Az SNI-tanulók - fogyatékoság típusához és fokához igazodó fejlesztő program

Különleges bánásmódot igénylő diákok iskolánkban

A Waldorf-pedagógia tiszteletben tartja az individuum fejlődéshez való jogát, függetlenül attól, hogy azt szakértői vélemény is megerősíti-e. Ezért a Waldorf-pedagógia a tehetség gondozásához éppen úgy lehetőséget biztosít, mint a nehézségekkel küzdő tanulók fejlesztéséhez. A Waldorf-iskolák szemlélete (részletesen lásd *Waldorf-kerettanterv 2020, A Waldorf-pedagógia célkitűzései feladata, szemlélete* c. fejezetben) tükrözi az 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról, a 2003/CXXXV törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség biztosításáról, valamint a Nemzeti Köznevelési Törvény irányelveit.

Emellett a sajátos nevelési igényű tanulók (továbbiakban SNI-tanulók) nevelési-oktatási folyamatában a Waldorf-iskolák a 110/2012-es kormányrendelet 1. melléklet 12.1 pontja szerinti alapelveket követik.

Az SNI tanulók esetében is a Nemzeti Alaptantervben meghatározott egységes fejlesztési feladatokat veszik alapul. A nevelési-oktatási folyamatot a tanulók lehetőségeihez, korlátaihoz és speciális igényeihez igazodva elsősorban a következő elvek szerint szervezik meg:

- *a feladatok megvalósításához hosszabb időszavakat, tágabb kereteket jelölnek meg ott, ahol erre szükség van;*
- *az egyéni képességstruktúrára tekintettel igény szerint sajátos, a fogyatékkal élő tanulókkal összeegyeztethető tartalmakat, követelményeket alakítanak ki és teljesítetnek;*
- *szükség esetén a tanuló számára legmegfelelőbb alternatív kommunikációs módszerek és eszközök, sőt tanulóknál a magyar nyelv elsajátításának, alkalmazásának lehetőségét építik be a nevelés, oktatás folyamatába;*
- *az iskolák segítő megkülönböztetéssel, egyénileg is támogatják a tanulókat, elsősorban az önmagukhoz mért fejlődésüket értékelve;*
- *a különböző fogyatékkal élő tanulókkal összefüggő feladatokról az SNI tanulók iskolai oktatásának tantervi irányelve (2020) és a vizsgaszabályzatok eligazításai alapján határoznak.*

A Waldorf-iskola a különleges bánásmódot igénylő tanulók (beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséget mutató tanulók, továbbiakban BTMN; SNI; a hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű tanulók, továbbiakban HH, HHH) ellátásában nem a deficitorientált orvosi modellt, hanem a korszerű tanulás és részvétel orientált szociális modellt és a szalutogenezis (részletesen lásd *Waldorf-kerettanterv 2020, A Waldorf-pedagógia célkitűzései feladata, szemlélete* c. fejezetben) elvét veszi alapul. Ennek megfelelően arra törekszik, hogy az adott osztálytanító képzettségének és tapasztalatának, valamint az iskolában rendelkezésre álló fejlesztőpedagógusi/gyógypedagógusi kapacitás mértékének és tapasztalatának megfelelően egy-egy osztályban, csak az adott életkori populációban jellemző arányban vállaljon felelősséget különleges bánásmódot igénylő tanulóért. Ez a BTMN tanulók esetében kb. 13-15%, az SNI tanulók esetében kb. 5-7%.

Azonban a Waldorf-iskolák nem automatikusan integráló iskolák. Az (SNI) tanulók befogadásához az inkluzív nevelést célul kitűző Waldorf-iskolák, ahogyan iskolánk is önállóan és fokozatosan teremtik meg a megfelelő környezeti, személyi és módszertani feltételeket.

Tehetséggondozás a Waldorf-iskolában

Az emberi fejlődés sokoldalú lehetőségeit támogató tanítási-tanulási program különösen jól szolgálja a diákok egyéni képességeinek, tehetségének kibontakozását is.

A tehetséggondozás három pilléren nyugszik a Waldorf-iskolában:

- A szalutogenezis elvei szerint a fenntartható (kiegyenlített) gyermeki fejlődés érdekében a Waldorf-iskolák az alsó szakaszban tartózkodnak a specializációktól. Az életkornak megfelelő széles alapú, a testi, lelki, és szellemi fejlődést egységben tekintő készségfejlesztést végeznek. Ez jelenti annak bázisát, hogy a tanulók a magukkal hozott tehetséget az emberi képességek széles skáláján bontakoztathassák ki.
- Az alsó-, a közép- és a felső szakaszban egyaránt lehetőséget biztosít a Waldorf-iskola a diákokban rejlő tehetség megnyilatkoztatására, a fejlesztő értékelés által szorongásmentesen, bátorítva önmaga kipróbálását a dráma-, a képző-, a mozgás-, a zeneművészetben csak úgy, mint a kézimunkában, kézművességben, a sportban vagy a közismereti tantárgyak területén.
- A középtagozaton és a felső tagozaton szakkörök segítségével, a felső tagozaton fakultációs, specializációs lehetőségek adásával és mentorrendszer alkalmazásával segíti a megnyilatkozó tehetség további fejlődését.

A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő (BTMN és SNI) tanulók ellátása

A BTMN küzdő tanulók diagnosztikus kategóriája valójában inkább átmeneti nehézségeket jelez, mint tartós tanulási vagy beilleszkedési hátrányt. Ennek hátterében állhat érési késés, pszichés ok, betegség, kedvezőtlen környezeti feltételek vagy egyenetlen képességstruktúra. A megfelelő preventív és proaktív szemléletű beavatkozás segítségével a tipikus fejlődési úttól való eltérés mértéke csökkenhet, akár meg is szűnhet egy későbbi életkorban. E mellett a másodlagos pszichés sérülések is megelőzhetőek. A Waldorf-iskolák a BTMN-tanulók ellátása során is elsősorban a prevencióra helyezik a hangsúlyt.

Ezt a következő négy alappillér együttes alkalmazásával biztosítják:

- a fentebb részletezett preventív és proaktív szemléletű Waldorf-tanterv, azon belül is az alsó szakasz sajátosságai, és a speciális készségfejlesztő Waldorf-tantárgyak preventív fejlesztési lehetőségei (lásd *Waldorf-kerettanterv 2020, A Waldorf-pedagógia céljai, feladata* c. fejezetet),
- az osztálytanító differenciáló és tantárgyi megsegítő, felzárkóztató munkája,
- az állam által is elismert Waldorf-fejlesztő pedagógiai végzettséggel rendelkező fejlesztőpedagógus (Extra Lesson tanár) képesség-készségfejlesztő munkája,

- a Waldorf-pedagógia emberszemléletét követő, vagy ahhoz illeszkedő terápiákban jártas szakember segítségével pszichés vagy emocionális nehézségek esetén.

Nem csak a BTMN diagnózissal rendelkező tanulók ellátásában fontos az osztálytanító és a fejlesztőpedagógus együttműködése. Ez a team-munka az SNI esetében is döntő jelentőségű.

Az egyéb pszichés fejlődési zavar alapján sajátos nevelési igényű tanulók nevelés-oktatásának alapelvei (lásd NAT 2020)

Az egyéb pszichés fejlődési zavar kategóriába tartozó tanuló iskolai alulteljesítés esetén folyamatos gyógypedagógiai megsegítést igényel, ami komplex fejlesztést szolgáló foglalkozások formájában, a többségi pedagógus bevonásával, az egyéni képességekhez igazodó tevékenységrendszer keretében végezhető. Az iskolai oktatás, a pedagógiai, gyógypedagógiai ellátás, valamint az egészségügyi rehabilitáció és rehabilitáció a tanulási- vagy figyelem- és magatartásszabályozási zavar jellegétől, súlyosságától, a társuló zavarok meglététől, a háttérben lévő sajátos képességmintázat fejlődési lehetőségeitől, mértékétől, dinamikájától függ. Fejlesztésük az egyéni szükségletek figyelembevételével a szülővel és a tanulóval, valamint a pedagógusokkal történő megbeszélést követően történhet. Kiegészítő szolgáltatás (pl. pszichológiai gondozás, családterápia, tehetségazonosítás) igényelhető a pedagógiai szakszolgálatban, a segítő szakemberek és az intézmény együttműködésével. Beilleszkedésük segítségét intézményi pszichológus is támogathatja.

Az egyéb pszichés fejlődési zavar kategóriába tartozó tanuló oktatása integráltan, a kiemelt figyelmet igénylő (különleges bánásmódot igénylő, sajátos nevelési igényű) tanulók személyi és tárgyi feltételeivel is rendelkező többségi általános iskolában vagy intenzív terápiás és oktatási céllal szervezett időszakos különnevelés keretében (pl. beszédfigyeltéssel társulva logopédiai osztályban, tagozaton vagy gyógypedagógiai intézményben) történhet.

A fejlesztés hatékonyságához szükséges, hogy egyéni fejlesztési terv alapján egyrészt komplex fejlesztést szolgáló foglalkozások keretében, másrészt a tanórákon az egyéni képességekhez igazodó tevékenységrendszer keretében történjen.

A tanulás-tanítás folyamatában kiemelt figyelmet követel, valamint a tanulásszervezési módok, a tanulási és értékelési eljárások megválasztása terén sajátos feladatot jelent a tanulási zavarral küzdő, ugyanakkor bármely területen tehetségesnek bizonyuló tanulók felismerése, tehetségük gondozása, ami a pályaorientáció folyamatára is hatással van.

A tanulók fejlesztésében törekedni kell:

- *a tudatos, tervszerű, egyénre szabott fejlesztési terv kialakítására;*
- *a komplex megközelítésre és módszerválasztásra;*
- *a fejlődési dinamika nyomon követésére.*
- *A tanulás-tanítás folyamatában kiemelt jelentőségű*
- *a tananyag adaptálása;*
- *tanulásmódszertani elemek beemelése;*
- *változatos tanulásszervezési módok, differenciált oktatásszervezés, projektmunka biztosítása;*
- *a tanuló szükségleteihez illesztett tanulási stratégiák megválasztása, a személyre szabott, tanulóközpontú tanulás;*
- *az értékelési eljárások megválasztása, a fejlesztő értékelés szükségessége;*
- *a társas beilleszkedés, a szociális kompetenciák fejlődésének kiemelt támogatása az egyéb pszichés fejlődési zavar kategóriába tartozó mindegyik tanulónál, ami lényeges elvi kiindulópontja a gyakorlati munkának;*
- *az egyéni tanulási utak megismerésének szükségessége, az adekvát pedagógiai támogatás tervezése céljából;*
- *a kronológiai életkorból adódó sajátosságok kiemelt figyelembevételre;*
- *az olvasást, írást, számolást megalapozó bázisfunkciók, különösen a nyelvi képességek fejlesztése;*
- *a környezet illesztése a gyermek szükségleteihez;*
- *érthető és követhető idői és téri struktúra kialakítása;*
- *átlátható és érthető szabályok kialakítása.*

További fontos tényező a tanulók támogatásában a szülők bevonódásának elősegítése, a partnerségi viszony kialakítása és a pedagógusok (tanórán a pedagógiai asszisztens), a (külső, belső) segítő szakemberek munkájának összehangolása, együttműködése.

A diagnózisuk alapján e gyermekek a Waldorf-kerettantervben (lásd *Waldorf-kerettanterv 2020, Különleges bánásmódot igénylő diákok a Waldorf-iskolában*) részletezett sérülés specifikus eljárásokban is kell, hogy részesüljenek.

Az osztálytanító a tantárgyi felzárkóztatással, a tanítási tartalmak ismétlésével, kisebb lépésekre bontásával segíti a BTMN és SNI tanulót. A Waldorf-fejlesztőpedagógus saját vizsgálatainak és az esetleges szakértői véleményben foglaltaknak megfelelően az egyenetlen képességstruktúra fejlesztésével (a tanuló szükségleteinek megfelelő arányban a

pszichomotórium, a szenzoros integráció, a kognitív képességek vagy a nyelvi képességek fejlesztésére fókuszál). E mellett támogatja az osztálytanító differenciáló és felzárkóztató munkáját. A szülő az otthoni nevelési környezet optimális kialakításával és a rendszeres gyakorlási lehetőség biztosításával segíti a pedagógiai fejlesztő-felzárkóztató munkát. A három fél közös munkája, feladatai pedagógiai megállapodásban is rögzíthetők, mely csatlakozhat az iskola és a családi ház szokásos éves pedagógiai megállapodásához.

A Waldorf-iskolák a BTMN-tanulók ellátásában alkalmazzák az ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar által kiadott Szakmai Ajánlást (2020) is.

A Waldorf-pedagógia emberképevel megegyező szemléletű, más, többnyire nem sérülés-specifikus, ugyanakkor a személyiségfejlődés különböző területein ható segítő/fejlesztő/terápiás (zömében nemzetközileg elismert, jogvédelem alatt álló) eljárások bevonásával támogatja a prevenciót, az életminőség javítását és a következményes fejlődési hátrányok leküzdését. A különböző eljárások akkor szolgálják hatékonyan a tanuló fejlődését, ha a fejlesztő-segítő-terápiás szakemberek legalább havi rendszerességgel team-munkában dolgoznak együtt, közösen egyengetve az iskolában tanuló sajátos nevelési szükségletű diákok életútját. Az alábbi eljárások zöme egyéni terápiás helyzetben, kisebb része kiscsoportban valósul meg. A Waldorf-iskolákban jelenleg használt, a Waldorf-pedagógia emberképeire épülő segítő, fejlesztő, terápiás eljárások:

- Antropozófus szemléletű komplementer medicina
- Iskolapszichológiai ellátás
- Extra Lesson fejlesztőeljárás
- Gyógyeuritmia
- Helios vagy Térdinamika-mozgásterápia
- Kranio-szokrális terápia
- Ligetszépe meseterápia
- Művészet- vagy művészeti terápia
- Ritmikus masszázs
- Terápiás beszédképzés (Therapeutische Sprachgestaltung)

A fejlesztés célja:

1. A fejlesztés legfontosabb célja a személyiségfejlődés segítése, boldog, egészséges, ember nevelése:

- pozitív énkép, jó kommunikációs képesség,
- idegrendszer fejlődésének biztosítása,

- mozgásfejlődés,
- érzelmi élet fejlődése,
- beszéd fejlődése,
- érzékszervek fejlődése,
- prevenció, reedukáció.

2. Ugyancsak fontos:

- a részképesség zavarok megszüntetése,
- a figyelem-, viselkedési-, tanulási zavarok csökkentése,
- az egészséges működéssel való ellensúlyozás (korrekció, kompenzálás).

3. Az osztállyal, társakkal való együtt haladás érdekében bővíteni kell a fejlesztést igénylő tanuló ismereteit az iskolai szerepeknek, elvárásoknak való megfelelés tekintetében.

A fejlesztő pedagógus a fejlesztést egyéni vagy kiscsoportos foglalkozásokon végzi, mely foglalkozások mindig egyénre szabályozottak.

Együtműködés a szülőkkel:

A fejlesztést igénylő gyermek szüleinek aktivitása, együttműködési készsége meghatározó az együttnevelés sikerében. Fontos, hogy a szülők elfogadják gyermekük másságát, tisztában legyenek a fejlesztés irányával és eredményeivel, beszélhessenek örömeikről és problémáikról, segítséget kérhessenek és kaphassanak. Célszerű a terápiás csoport munkájába is bevonni őket.

Segítő kapcsolatok bevonása, más intézményekkel:

- Nevelési Tanácsadó
- Gyermekjóléti szolgálat
- Családgondozó
- Pedagógiai Szakszolgálatok.